

De automatiserade styrsystemens politik

Offentlig sektor i förändring?

Andreas Öjehag, Karlstads universitet

Agenda

- Kort om oss och intro till vår forskning
- Artificiell intelligens som politiskt fenomen
 - Diskussion
 - Presentation av forskning
 - Sammanfattning och reflektion
- Drivkrafter för omställning i offentliga organisationer
 - Diskussion
 - Presentation av forskning
 - Sammanfattning och reflektion

KAU.SE

Diskussion 1

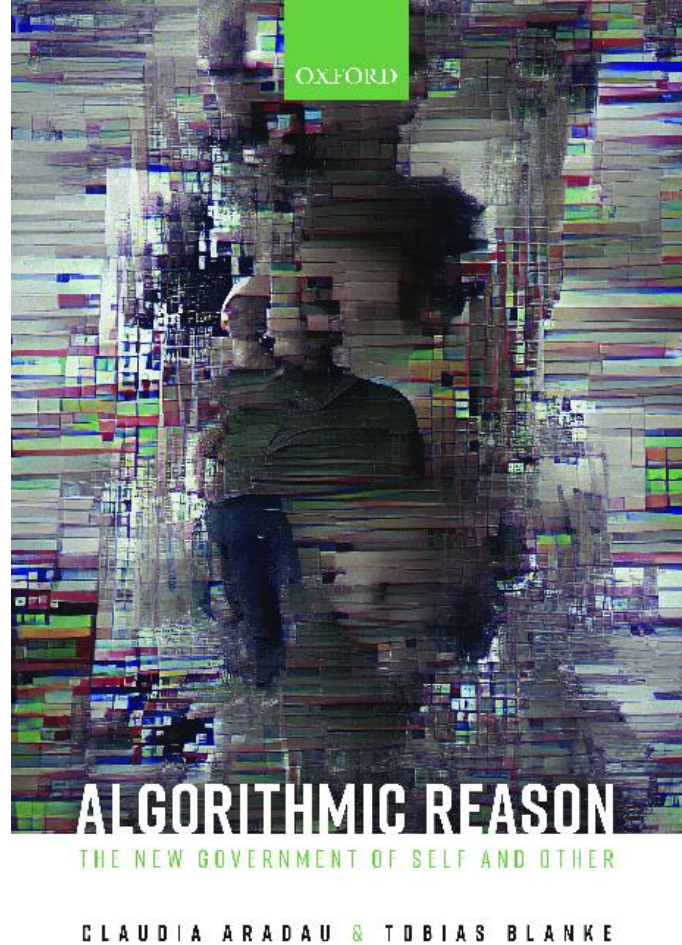
- På vilka sätt kan vi förstå AI som politiskt?
- Finns det särskilda dimensioner som är viktiga att tänka på när det implementeras i offentlig sektor?
- Hur diskuteras AI i er organisation? Vad är det för typ av verktyg? Vilka för- och nackdelar kan det tänkas ha?
- AI på allas läppar – sedan ChatGPT har AI tagit en större plats i offentligheten. Har ni uppfattat några politiska dimensioner i den diskussion som pågår?

AI och politik i forskning

Utgångspunkt i en omfattande forskningsöversikt där vi analyserat 1667 peer-review granskade (och publicerade) artiklar

Hur förstår forskningen de politiska dimensionerna av AI?

Political studies of automated governing: A bird's eye review

Political studies of automated governing: A bird's eye review (1)

Konceptuell utgångspunkt:

- Automated systems of governing (ASG) = AI, big data, algoritmer och maskininlärning som del av system designade för att rikta, styra, ordna eller besluta (bred ingång)

Sökningar i Scopus (databas för vetenskapliga publikationer)

- Ambitionen att finna *alla* publicerade artiklar och bokkapitel om ASG och politik
- Förbluffande frånvaro av medvetenhet kring de politiska dimensionerna av ASG

Analys

- Selektion av artiklar utifrån läsning av abstracts
- Vidare arbete med ett detaljerat urval som faktiskt artikulerade en tydlig förståelse av politik i förhållande till ASG (258 stycken)
- Tematisering och detaljläsningar (ca 70 artiklar)

Political studies of automated governing: A bird's eye review (2)

Politik som frågor om ontologi

- En viktig dimension som forskare arbetar med i förhållande till de nya systemen för styrning handlar om vad de *faktiskt är*
- Begrepp som: performativitet, det politiska, kontingens
- ASG kan inte vara neutrala eller objektiva: de kommer bära med sig politiska dimensioner redan i den kod som skapar dem och i den data de tränas på
- Amoore (2009; 2015): algoritmer och AI representerar ett nytt sätt att göra världen synlig
 - "Personer" som aggregat från datamängder (divider)
 - Föreställningar om en mekanistisk och förutsägbar värld

Political studies of automated governing: A bird's eye review (3)

Politik som frågor om epistemologi

- En viktig politisk dimension i forskningen handlar om hur vi kan förstå de nya systemen och hur de förändrar vår syn på kunskap
- Fler empiriska studier som försöker klargöra vilka effekter ASG i olika sammanhang har
- Bias (särskilt i termer av kön, etnicitet och klass)
- Den marknadiserade kontexten för ASG – den får konsekvenser
 - Svårt att komma åt och svårt att faktiskt se hur ASG används
 - Ofta de mest betydelsefulla affärshemligheterna för företag
 - Privat-offentliga partnerskap (offentlighetsprincipen)

Political studies of automated governing: A bird's eye review (4)

Politik som frågor om ideologi

- En tredje framträdande dimension i forskningen kring ASG och politik tar fasta på kapitalism, förändrade former för arbete och finansiella system
- Ideologi är i det här sammanhanget förstått som något mer omfattande och genomgripande än exempelvis ett partis ideologi
- ASG döljer aktivt hur impregnerade de är av kapitalismens logiker och funktioner
- Särskilt fokus: den nya gig-ekonomin
- Exemplet amazon

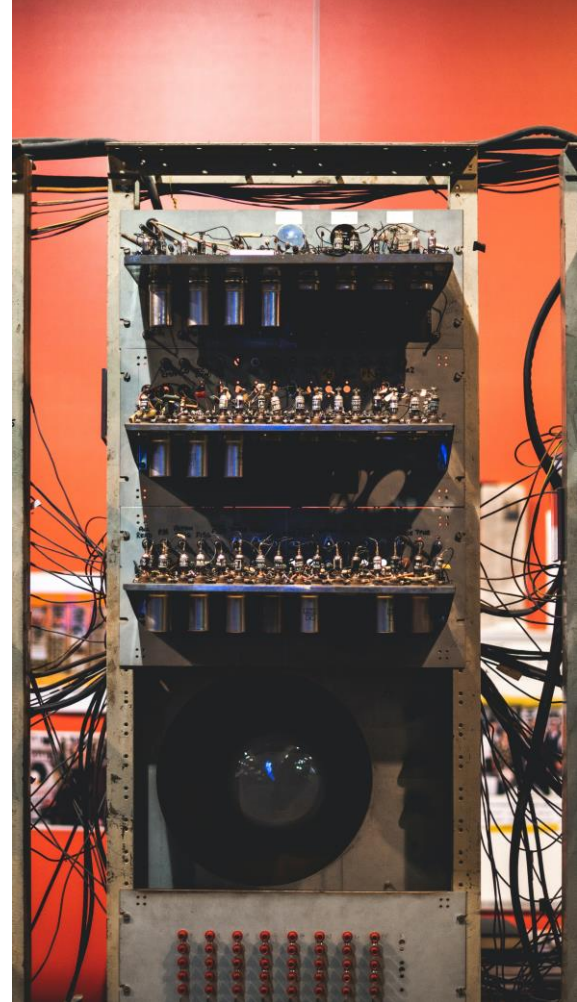
Diskussion 2 – Varför ska offentlig sektor ställa om?

- Mycket prat om att vara **AI ready**. Har ni hört begreppet? Hur tolkar ni det?
- Vilka är drivkrafterna för omställning i er organisation? Upplever ni att det finns drivande personer i organisationen, eller kommer det utifrån? Finns det alls?
- På vilket sätt yttrar sig “pratet” om AI – blir det mer än prat?
- Vilka roller, funktioner och personer är (eller antas komma att bli) betydelsefulla i er organisation?
- Hur ser ni på er själva och era förmågor - finns det något särskilt ni kommer behöva “uppdatera” er i för att kunna göra ett bra jobb?

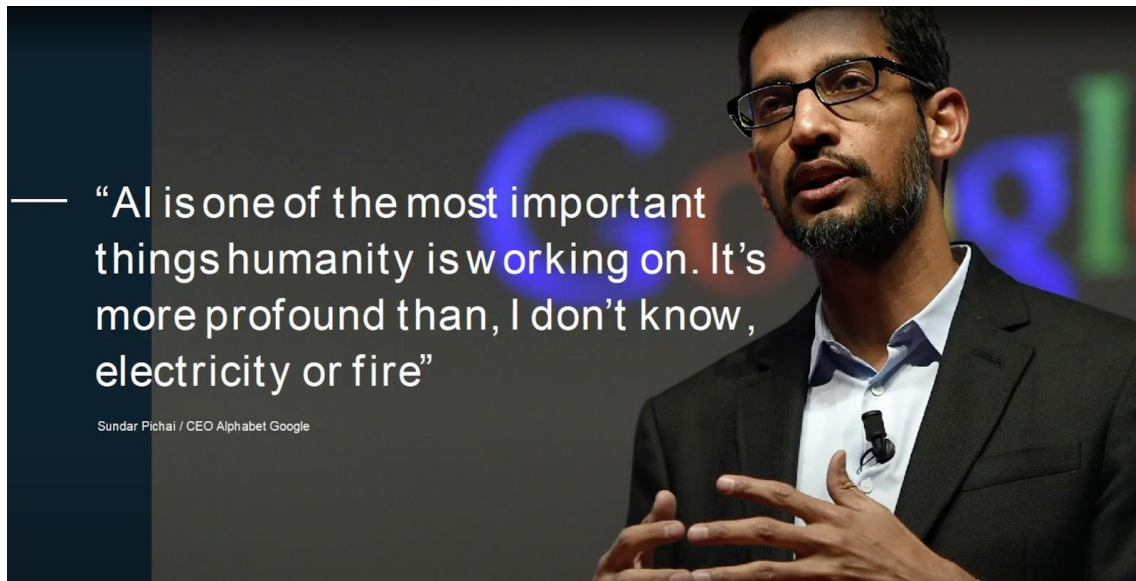
Att bli AI Ready – diskursen om AI i svensk offentlig sektor

Utgångspunkt i ett nystartat forskningsprojekt finansierat av svenska vetenskapsrådet

- Politisk etnografi av svensk offentlig sektors arbete med att implementera AI
 - Intervjuer
 - Deltagande observationer
 - Enkäter
- Policystudier
- Fallstudier i kommuner och myndigheter
- När studier av utvalda projekt

The primacy of change and opportunity

General purpose technology

Determinism

Möjligheter

Risk att förlora

The primacy of bravery and adaptability

Framgångsfunktioner:

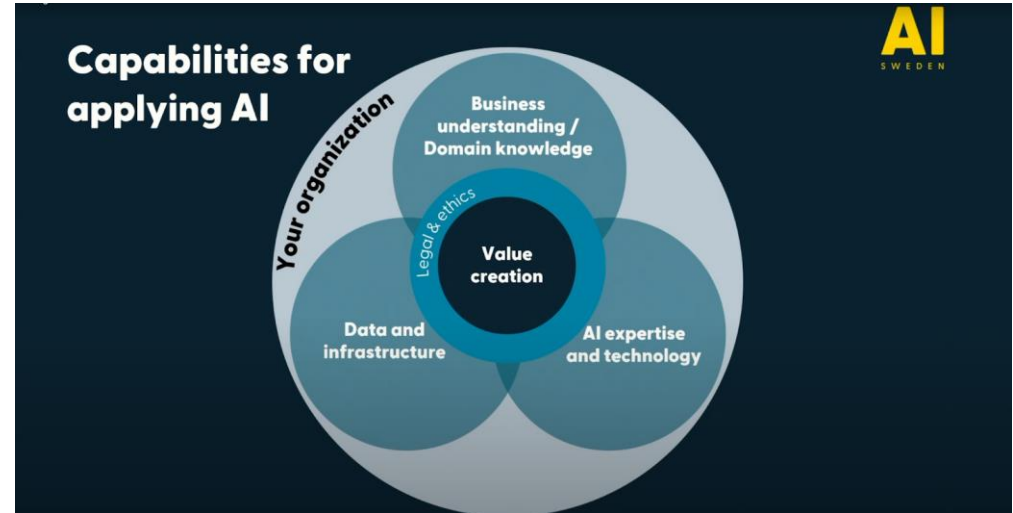
Mod

Förändringsbenägenhet

Ledarskap

The primacy of value creation and innovation

“What we talk about when we talk about AI is not necessarily technology, but rather innovation. In order to be better at reaping the benefits of this innovation we cannot focus on only technology. In fact we should really focus on the business plans and the value that AI can create for us in our organizations” (Lecturer, from the course *Starting your AI journey*, 2024).

Personae in the implementation of AI

Vem eller vilka är viktiga för implementeringen av AI i offentlig sektor?

Tech specialists

Domain specialists

Prompt engineers

Consultants

Leaders

Vad finns inte här?

I den rådande diskursen finns en påtaglig avsaknad av flera saker som vi bör reflektera kring:

- Risker och faror... mycket sällan förekommer problematiseringar
- Avsaknad av demokratiska och byråkratiska ingångsvärden i förståelsen av de organisationer som ska ställas om
- Politiker, byråkrater och medborgare benämns så gott som aldrig som viktiga persona

